

llibertat

òrgan oficial antifeixista del consell municipal

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Carrer de Barcelona, 18 — Telèfon n.º 265

ANY III — Mataró dimarts 13 setembre 1938 — NUM. 664

NÚMERO SOLT: 30 cts.
SUBSCRIPCIÓ: 4'00 PESSETES MES

ESTAMPES

PRESONERS

Els feixistes han aconseguit ocupar moltes posicions, durant el curs de la guerra. Això és evident. L'enorme superioritat de material bèl·lic amb que comptaven—car avui el desnivell es redueix ostensiblement—els permetia vèncer a força de milions de projectils i de baixes incalculables la formidable resistència de les nostres unitats entusiasmades i heroïques.

Hem viscut prou jornades d'epopeia—barreja sublim de tragèdia i de glòria—, però, per poder afirmar orgullosament que mai, en cap cas, s'ha vist les nostres forces abandonar les posicions sense abans haver fet de cada pam de terreny un cementiri de feixistes. Es encara recent i viu en la nostra ment—salut, 81.ª Brigada—el record de la Serralada d'Irta, on companyies terminaven els combats reduïdes a una dotzena d'homes. I no parlem dels feixistes. També de regalar-enters i unitats completes de «legionari» quedaren sepulcres en aquelles muntanyes inhòspites sembrades de gemecs proferits en mil llengües distintes, i de turbants, turbous, i sabres de mitja lluna, en barreja horripilant...

Els han vessat tonelades de material. Nosaltres, mirades i mirades d'heroisme. Ells han pogut vanagloriar-se de posseir molts tancs i avions i milers de canons. Nosaltres hem astorat el món amb el gest majestuós del sacrifici i la resistència per damunt de tot i contra tot. Ells, amb la mostra del vassallatge. Nosaltres, amb el despreci de la dignitat ofesa contra tot el que pogués representar rebaixament en els graus inalterables de la llibertat i la independència.

I dia ha vingut—dia vindrà que els clarins de la victòria esclataran per tots els meridians d'Espanya—que els papers s'han canviat. I els conills s'han tornat llebrers, i aquells llebrers, més que conills, han esdevingut rates...

I, ah, fills meus! si en sabien de córrer els feixistes!

L'ordre fou donada: Avançar! Legions de tropes populars es llançaren veriginosament a la cacera de l'enemic i a la reconquesta del territori trepitjat per les potes ferrades de l'invasor. I contra els canons feixistes, aironaven l'espai els himnes en do major dels canons de la República i les melodies de «scherzo» de les nostres metralladores, que raïllaven el buit en milers d'imaginàries línies, cercant qui volgués resistir la seva pluja persistent de gotes de plom.

I allà, a la vorera d'enfront, en lloc de valents que aguantessin la torrentada, hi trobàrem—res més ni res menys—que uns éssers que corrien la Maratón en perill evident d'ultrapassar Lisboa.

Després, deu, cinquanta, cent, cinc cents presoners. I canons, i tancs, i màquines, i fusells apressats. Poc

deu haver faltat per recuperar, en terra seca, algut acorassat!

Rennits a uns quilòmetres a rera-guarda, allà mateix on dos o tres dies abans s'hi podia veure l'ultratge de banderes que el poble ha arreconat, els presoners conversen amb nosaltres.

Ja els ha passat la por. Comencen a fer se a l'idea que els republicans no ens mengem les criatures. I sembla talment que s'estranyin de que no els haguem afusellat. Alguns n'hi ha que—fets ja a la confiança—demanen si els podem facilitar espadenyes. Realment, semblen uns drapaires.

Es desfan en explicacions.

—A mi em varen afusellar el meu pare—conta un.

—Els treballadors d'allà saben que Franco la guerra no la guanyarà—afegeix un altre.

Però el que no poden capir és l'absència de russos a les nostres files.

—On són els russos?

I en aquest front ple de catalans i valencians que mai no parlen en castellà, ressona, irònica, la resposta:

—Jo sóc rus, tu! Sóc de Matadeperal!

I aquells presoners—presoners abans, quan estaven amb ells, a l'altra banda—han somrigut a la realitat de l'Espanya popular que, per l'acció dels seus fills en armes, està escombrant de traïdors i d'invasors el terreny de la pàtria, d'aquell tros d'Espanya ensangrentada que ells coneixen tan bé...

Entre els presoners, hi ha algun falangista i un comandant. Són els únics que no riuen. Potser la seva consciència no els permet esperar amb tranquil·litat el veredicte de la justícia del poble, que cal—la guerra és la guerra—que es mostri implacable amb el traïdor...

Al cap d'unes hores, en autocars, els presoners són traslladats a l'interior, Punys enlaire. Visques i moris. Vica la Llibertat. Mori el feixisme...

En un viratge de la carretera els autocars, plens de gent jove que retorna a la vida, i alguns, pocs, que temen la mort, desapareixen de la nostra vista.

Un núvol de pols tira taló a l'escena.

Mentrestant, apareixen en la blava immensitat del cel, deu, vint, trenta, quaranta avions de la «Gloriosa». Porten rumb a Badajoz.

El comandant—un valencià trempat que està entestat en portar al cap una gorra que més que de militar sembla de tramviària—no es pot estar d'exclamar:

—Xel Ayui si que ompliran els feixistes de cagarals!

J. CASES I-BUSQUETS
Extremadura 81 Brigada - 27 agost 1938.

La força bruta

Segueixen els comunicats oficials assabentant nos de la lluita èpica que els nostres soldats sostenen a l'Ebre. La nostra resistència i el nostre coratge infligeix un terrible càstig a l'enemic, el qual, menyspreant les vides dels seus homes, les esmerça terriblement, sense contemplació a res, de cara només a la seva ambició i dominat per la ràbia que el cega.

Es emocionant i espaordidor alhora llegir els combats que es desenvolupen al sector de l'Ebre. Cap guerra passada no els ha igualats. Els espanyols lleials—aquests espanyols que tenim els fills, els germans, els amics a les honroses files de la llibertat—sentim emoció a l'ànima i fermesa al cor, en seguir, per mitjà del comunicat oficial, aquestes transcendents operacions. L'emoció ens fa produir el pensar que hem de fer front a la mort, per culpa de tota aquesta gentussa miserable; i el cor se'ns eleva quan veïem la resistència dels nostres germans i sabem del braó que posen en la lluita incompatible i èpica.

No trobem paraules amb què elogiar el comportament dels soldats de la República. Ens imaginem que el món ha de quedar admirat. Res, res absolutament no els fa tèmer i molt menys retrocedir. Davant l'acumulament de màquines infernals de guerra, ells posen la muralia dels seus pits. Si fa dos anys ens haguessin dit que mitja dotzena d'avions havien de entrar en combat, hauríem temut. Sabíem—i sabem—que l'avió és arma terrible i terrible. Avui no són pas sis, ni deu, ni vint, els avions que llancen metralla sobre els nostres braus soldats. Són cinquanta, vuitanta, noranta, cent... A vegades—com s'esdevingué abans d'ahir—s'ultrapassa en molt el centenar. I els nostres soldats aguanten. I els nostres soldats es defensen. I els nostres soldats vencen...

No són combats de guanyar terreny. Són combats d'anihilar homes. Les nostres forces despleguen una tan enorme activitat combativa, que—avui ho podem llegir—mai a les línies enemigues no s'ha vist, en dos anys, recollir més morts i ferits.

Es espantosa, la lluita de l'Ebre. Però ho és més per ells. Per ells, que han de veure delmades divisions senceres, batallons completament desfets.

Nosaltres, pesi a la duresa del combat, pesi al luxe d'artilleria i aviació, seguirem la línia traçada: resistir. Ens ho ordena el Comandament i el Comandament veïlla per l'honor i per la dignitat d'un poble que defensen el que és seu.

A ells, als soldats enemics, el Comandament també els ordena atacar. ¡Ah, però, els homes s'hi oposen! Els homes seus—diuen els presoners que fem—temen el nostre valor, el nostre coratge, la nostra raó. Un pit republicà duu espant a les línies enemigues. Ens imaginem aquells soldats esporuguits per l'activitat i la fermesa de què fa gala l'Exèrcit de la llibertat. I és llavors quan la força bruta entra en acció. Amenazar el soldat, amenazar els familiars...; sempre, sempre el terror... ¡I així volen guanyar la guerra, aquests canalles! Els exèrcits portats a la força al front, són carn de canó. I carn de canó és el vostre, perquè és un exèrcit sense convicció. Exèrcit que, part d'ell, lluita enganyat; l'altre part, perquè els heu promès el bofi, i el restant perquè amenaceu de venjar-vos i encevar-vos sobre llurs familiars. I, cruel vergonyat, són agents alemanys els qui fets monstruositats cometen...

Avant, soldats de la República! La lluita és terrible. La mort assetja per tot arreu. Però la victòria no és llunyana.

La màquina moderna de guerra, és innegable que infon recel. Però l'home que maneja aquesta màquina ho fa tremolant per por a vosaltres o perquè té al costat qui l'amenaça constantment. ¡I aquell home no la guanyarà mai la guerra!

Avant, soldats republicans que sou l'admiració del món, ¡Resistiu, davant aquesta fera esporuguida pel vostre coratge i la vostra combativitat de gegant!

I tu poble, que tens els fills, els germans i els amics en aquest Exèrcit d'heròis, encoratja'ls, lloa el seu comportament com mereixen, repara en el seu sacrifici meravellós, i honora't d'ésser germà d'aquells que, per tu, donen la sang per reivindicar nos i per salvar-nos d'aquesta ésser objectes i repugnants que fan la guerra per la força bruta i sense ideals.

EL LECTOR DIU...

Un prec al Conseller-Regidor de Proveïments

Ara que comença la temporada dels monjats em permeto fer una suggerència al senyor Conseller Regidor de Proveïments:

No fora possible posar-se d'acord amb el Sindicat Agrícola i amb tots els productors per tal que aquest tubèrcul fos racionat i venut a les botigues de queviures tal com s'ha vingut fent amb les patates?

Encara que la collita de monjats no sigui tan abundant com la de les

patates i que molts dies no hi hauria monjats per a un racionament general, podria fer se per ordre de numeració d'establiment i així d'aquesta manera un dia o altre tots els ciutadans podrien obtenir aquest producte.

D. A.

Fent l'aportació del material inservible, també contribuiràs a guanyar la guerra.

Brigades de Recuperació

Subscriuiu-vos a LLIBERTAT

Espectacles

Al Teatre Monumental Cinema - Varietats

En aquest popular col·lisseu i davant un ple a vessar, el diumenge a la tarda ens fou oferta una interesant sessió de varietats.

El programa, molt atractiu, l'integrava el nostre apreciat compatriota i bon amic l'artista Vicenç Llovet; com sempre va fer-se aplaudir amb el seu treball de ventriloquia i amb els seus populars «ninos», plens de gràcia i oportunitat. La gentil ballarina i violinista Pepita Marqués fou aclamada en les composicions que admirablement executà al violí «Serenata de Tossell», «Olé Pepita» (jota) i «La Santa Espina», aclamada del·lantament pel concurs. Germans Wernoff, esplèndida parella de balls americans. L'elegant Pepita Reverier, cançonetista, fou molt aplaudida, de manera especial amb el xotis dedicat a Madrid. Encarnita Gil-Rodolfo, excel·lents artistes, amb els seus escollits balls regionals. Pilar Cortesina, cançonetista, ben simpàtica i bona artista. Elvy, amb balls americans i «Los Duncan», agradaren amb els seus variats cançons i balls.

El públic eixí ben complagut de tan atractiu programa.

L'Orquestra de l'Agrupament d'Espectacle, sota la direcció del mestre Ramon Marí, acompanyà esplèndidament als artistes.

Aconteixement líric a profit de S. J. A. per als Hospitals Militars de la localitat

Organitzat per l'Agrupament d'Espectacles Públics (C.N.T. A.I.T.) que tantes proves té donades del més admirable esperit altruista, i que no omiteix esforços en la preparació de les més selectes veïllades de bon art, que ten diuen a favor de la nostra ciutat, han preparat per al proper divendres a la nit altre aconteixement musical que consistirà en una extraordinària funció lírica i a tal objecte serà representada la joia de l'escena castellana «La del manjo de rosas» pel seu creador l'eminent cantant i popular Marcos Redondo, una de les obres que millor han consolidat llur fama de formidable cantant i bon artista. Com sigui que s'està confeccionant el programa a base de primeres figures de l'art líric, no donem més detalls fins a una propera edició, tenint a bé con-

signar que per la finalitat tota digna d'elogi que va dedicada la veïllada lírica teatral en homenatge als malalts i ferits de guerra dels nostres hospitals militars, és d'esperar que tota la ciutat es sumará a la festa, no sols per respecte i gratitud als nostres heroics combatents hospitalitzats, sinó que també com a reconeixement envers l'Agrupament d'Espectacles Públics que aprofita totes les ocasions per a païesar la seva noblesa de sentiments i altruisme, del tot dignes d'elogi i d'imitació.

V. BORRÁS B.

Informació local

CLIPÓ DELS INVÁLIDS. — En el sorteig efectuat el dia 12, el premi de vint i cinc pessetes ha correspost al número 901.

Els números premlats amb tres pessetes són: 001, 101, 201, 301, 401, 501, 601, 701, 801.

—Les restriccions que a la indústria ha imposat la manca de materials, fa que manquin forces articles d'ús domèstic. La Cartuja de Sevilla, però, encara segueix oferint als seus clients un bon assortit d'aquests articles necessaris per a la casa o per a fer un present de bon gust.

NOTA DE LA CONSELLERIA-REGIDORIA DE CULTURA. — *Matriçula d'Ensenyament Primari.* — Des del proper dijous dia 15 fins el dia 28 del present mes, ambdós inclush, restarà oberta la inscripció de matriçula per a tots els infants que vulguin assistir als Grups Escolars de la Generalitat, núm. 1 (Campalans), número 2 (Natura), núm. 3 (Lluís Bello), núm. 4 (Plató), d'aquesta ciutat, durant el curs de 1938-1939 que començarà el dia 1.er d'octubre proper.

La inscripció s'efectuarà a les oficines d'aquesta Conselleria de Cultura, baixos de la Casa Consistorial, tots els dies feiners de 9 a 13'30 i de 16 a 19, excepte el dissabte que serà únicament de 9 a 13'30.

Mataró, 9 de setembre del 1938. — El Conseller-Regidor de Cultura, *Josep Rabat i Simón.*

—**OXIGENANTE DE CARBONES.** producte Científico Tècnic reconegut com el més formidable progrés de la termoquímica aplicada a la combustió. «Oxigenante de Carbones» està via quasi el 50 per cent de combustible. És aplicable a tota classe de carbons i llenyes (alzina, pi, plàtan, etc., etc.). Es ven a totes les Droguerías, Ultramarins i Ferreteria.

—**COMPRARIA** vinya o camp en terreny pla que no sigui més lluny de 10 minuts de la Ciutat.
Raó: C. Catalunya n.º 40.

AJUNTAMENT DE MATARÓ Conselleria - Regidoria de Finances i Proveïments AVÍS

Dimecres, dijous i divendres, dies 14, 15 i 16 dels corrents es repartirà sabó líquid, com de costum, al preu de 2'50 pessetes, a la saboneria de J. Alerm als inscrits en els establiments del número 95 al 122 i a la saboneria de J. Torrents als inscrits als establiments del núm. 123 al 135.

Mataró, 13 de setembre del 1938. — El Conseller Regidor, *Josep Calvet.*

Informació del dia

Barcelona

Comunicat oficial d'ahir EXÉRCIT DE TERRA

FRONT DE L'EST. — A la zona de l'Ebre l'enemic ha desenvolupat avui escassa activitat.

La seva artilleria realitzà trets d'hostilitat contra diverses altures del front d'operacions i Mas de Parret.

La seva aviació bombardejà Serra Lavall de la Torre i Venta de Camposines. Els nostres caces prestaren servei de patrulla i protecció.

FRONT DE L'EST. — Al sector de Carabanchel, l'enemic volà una mina; les nostres forces ocuparen l'embut produït per l'explosió.

ALTRES FRONTS. — Sense notícies d'interès.

AVIACIÓ

A les 21'30 hores d'ahir, un hidroenemic llançà diverses bombes sobre diferents punts de la costa immediats a Barcelona. Alguns explosius calgueren sobre una fàbrica, de propietat particular, en la qual causaren danys.

Consell de Ministres

Aquest migdia s'ha celebrat Consell de Ministres. La reunió ha co-

mençat a dos quarts d'una i ha acabat a dos quarts de tres de la tarda.

El senyor Uribe ha donat als perlo-distes la referència oficiosa de la reunió.

Segons aquesta, el Consell s'ha ocupat de l'estudi d'algunes comunicacions enviades des de Ginebra pel ministre d'Esat i que fan referència a l'actual moment internacional. També s'ha ocupat el Consell de la qüestió dels proveïments i per tal de resoldre aquest important problema ha quedat designada una comissió composta dels ministres senyor Méndez Aspe, Uribe i Bilbao. — Fabra.

El Diari Oficial de la Generalitat

El Diari Oficial de la Generalitat publica una ordre d'Agricultura per la qual es desitueix la Junta del Sindicat Agrícola de Cardedeu i una altre d'Economia per la qual es prohibeix als Restaurants Popolars que cobrin coberts d'un preu superior a cinc pessetes i disposa que els impostos municipals siguin pagats a darrera dels beneficis que s'obtinguin. — Fabra.

Notes de la Generalitat

El President de la Generalitat ha but la visita d'una delegació de la 11 Divisió la qual li ha fet entrega d'un donatiu de 5.000 pessetes amb desig a la subscripció oberta amb motiu de la commemoració de l'Onze de Setembre.

La mateixa delegació ha visitat al Conseller d'Economia i li ha entregat 40.000 pessetes amb desig als menjadors infantils del carrer de Verdi que són apadrinats per l'esmentada Divisió. — Fabra.

També han fet entrega de tres camions de queviures que hauran d'ésser repartits entre els menjadors infantils i els obrers de les indústries de guerra.

El conseller d'Economia, senyor Comorera, ha rebut entre altres visi-

tes les de la vídua de Laureà Miró i la del pintor mexicà M. Soto.

A la Conselleria d'Economia han aclarit que els menjadors infantils que seran inaugurats demà, no són instal·lats com s'havia dit a Terrassa, sinó a Tarragona.

El conseller de Governació ha desuaitat aquest matí amb els directores generals del departament. — Fabra.

La situació internacional

PARIS. — El discurs d'Hitler ha estat rebut a París amb l'acostumada tranquil·litat, actitud que ha pres l'opinió francesa des de que el problema txecoslovac ha entrat en la seva fase aguda.

En els cercles diplomàtics de la capital es diu que és molt aviat per donar una impressió definitiva del discurs de Hitler amb una senzilla audició radiofònica. De totes maneres pot assegurar-se que hom creu que si bé és veritat que el discurs no ha dissipat els perills que graviten sobre Europa, per altra banda no ha posat cap obstacle a les negociacions que porta lord Runciman.

De fet, Hitler, amb el seu discurs, no ha portat cap element nou per a la solució del problema sudetes. La defensa que ha fet de les reivindicacions dels sudetes s'ha recolzat, el mateix que ha fet sempre el Govern del Reich, amb els drets que tenen els pobles a disposar d'ells mateixos.

En resum, Hitler, amb el seu discurs, no ha fet perdre les esperances de que el lligi entre els sudetes i l'estat txec pugui ésser resolt per vies amistoses, puix encara que ha promès als sudetes l'ajut del Reich pel cas que les seves reclamacions no siguin ateses, el fet que no sigui fixat cap termini, no deuen ésser tingudes les violències de llenguatge com un ultimàtum a Praga.

La seriosa amenaça que plana damunt la pau d'Europa obliga a Anglaterra i França a multiplicar llurs esforços per buscar una solució al problema i mantenir la pau.

LONDRES. — El discurs de Hitler no es creu que porti aparellat cap modificació immediata a la situació internacional.

El fet que per l'hora en que va ésser pronunciat el discurs no va poder se saber la impressió produïda a la reunió dels quatre ministres. — Fabra.

Clinica per a Malalties de la **Pell i Sang** Tractament del Dr. VISA - Dr. LLIBERT

Tractament ràpid i no operatori de les almorranes (morenes)

Caraclo de les «úlceres (llagues) de les cames» — Tots els dimecres i diumenges, de 11 a 1 — R. CASANOVA (Sta. Teresa), 80 — MATARÓ

Atenció, Empreses Col·lectivitzades!

El Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya publicava, el dia 9 del corrent, un Decret del Departament d'Economia, en l'articulat del qual hi consta el que segueix:

Art. 6.º En l'ordre comptable i financer de l'empresa, és de la competència de l'interventor, el següent:
a) . . . . . b) . . . . . c) . . . . . d) . . . . .
(e) Autoritzar amb la seva signatura tots els documents que signifiquin disposició o mobilització de cabals.

Art. 14.º A partir de la data de la publicació d'aquest Decret al DIARI OFICIAL els interventors-delegats en exercici adaptaran llur actuació a les normes ací establertes. Pel que es refereix a la signatura de documents que impliquin mobilització de cabals, caldrà registrar les signatures al Negociat de Legitlacions del Departament d'Economia i les Banques i establiments de crèdit deixaran d'admetre paper que no porti aquest requisi, trenta dies després de la publicació d'aquest Decret.

En conseqüència, els Delegats de la Generalitat a les Empreses Bancàries i Institucions d'Estalvi de Catalunya hauran de tenir cura que, a partir del dia 9 de maig propiament, sigui complimentat l'esperit i lletra del que queda ordenat pel Decret de referència.

Barcelona, 15 d'abril del 1938.

El Cap del Servei Tècnic del Crèdit i de l'Estalvi

Banca Arnús - Banc Espanyol de Crèdit - Banc Hispano Colonial - Banc Urquijo Català - Majó Germans, Banquers - Caixa d'Estalvis de Mataró.

C. A. D. C. I. (Delegació de Mataró) Comitè d'Ajut al Combatent

Es prega als familiars dels socis d'aquest Sindicat que estan en files, que passin per les nostres oficines Rambla de Castellar, 38, 1.er, tots els dies de 6 a 8 de la vetlla fins el dia 17 inclusiv amb l'adreça de l'interessat, perquè la nostra Casa Central els enviarà un paquet d'ofrena amb motiu del 11 de setembre.

Per la Junta
El Secretari, *Francesc Albareda*